

RAHANDUSMINISTEERIUM

Margus Järv
OÜ Nanofix
info@nanofix.ee

Teie 03.04.2025
Meie 04.04.2025 nr 12.2-1/1698-3

Vastuskiri Raatuse 110

Austatud härra Järv

OÜ Nanofix esindajana edastasite 24.03.2025.a Rahandusministeeriumile kirjavahetuse Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusega seoses riigihankega „Raadi linnaku Kaitseväe hoonete projekteerimine ja ehitus“ (viitenumber 266772; edaspidi riigihange).

Kirjavahetusest saame aru, et väljendate rahulolematust riigihankes koostatud tehnilise kirjeldusega ning leiate, et tehnilise kirjelduse koostamisel on Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus eksinud riigihangete seaduses (edaspidi: RHS) tehnilise kirjelduse koostamise nõuete vastu.

RHS § 205 lg 1 p 1 sätestab, et Rahandusministeerium võib järelevalvemenetluse alustada põhjendatud kahtluse korral RHS §-s 207 sätestatud järelevalveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad käesoleva seaduse rikkumisele, ja puuduvad RHS § 206 lg-s 1 nimetatud asjaolud. Tulenevalt RHS § 206 lg 1 p-st 4 ei alustata järelevalvemenetlust, kui riigihanke menetlus on lõppenud. Riigihanke menetluse lõppemise alused on loetletud ammendavalt RHS § 73 lg 3 p-des 1-7 ning RHS § 73 lg 3 p 1 kohaselt lõpeb hankemenetlus hankelepingu või raamlepingu sõlmimisega.

Riigihangete registris riigihanke kohta avaldatud andmetest nähtub, et riigihanke menetlus on lõppenud hankelepingu sõlmimisega 15.02.2024. Lepingu sõlmimise fakt selgub ka hankija 21.03.2025 kirjast nr 3-1/25/1626-2.

Järelikult on kõnealune riigihange hankelepingu sõlmimisega lõppenud ja esineb järelevalvemenetlust välistav asjaolu (RHS § 206 lg 1 p 4). Selgitame siinjuures, et pärast riigihanke menetluse lõppemist ei ole juhtumipõhise järelevalvemenetluse läbiviimine põhjendatud ega eesmärgipärane, sest RHS § 208 lg-test 1 ja 2 tulenevalt saab Rahandusministeerium teha hankijale täitmiseks kohustuslikke ettekirjutusi üksnes enne hanke- või raamlepingu sõlmimist.

Lisaks märgime, et Rahandusministeerium võib jätta järelevalvemenetluse alustamata, kui järelevalveteate esitaja ei ole tähtaegselt esitanud vaidlustust riigihangete vaidlustuskomisjonile (VAKO). Järelevalvemenetlus ja vaidlustusmenetlus erinevad oma olemuselt: esimene kontrollib objektiivset õiguspärasust, teine aga kaitseb subjektiivseid õigusi. Järelevalve ei ole mõeldud ettevõtjate subjektiivsete õiguste kaitseks. Ettevõtja õiguste kaitseks on tõhusaim viis pöörduda VAKO-sse. Järelevalve ei dubleeri vaidlustus- ja

halduskohtumenetlust. Kui ettevõtja jätab vaidlustamata riigihanke dokumendi või otsuse VAKO-s ning pöördub seeasemel järelevalvesse eesmärgiga algata pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva järelevalvemenetlus, võib see kahjustada õigus-kindlust ja õigusrahu.

Seda, kas riigihanke alusdokumentides riigihanke esemele kehtestatud nõuded on hankijale vajalikud, asjakohased ja põhjendatud, on oma sisult hinnanguline ja kaalutlustel põhinev otsustus- ja vaidlusküsimus. Juhul kui huvitatud isik leiab, et tehnilises kirjelduses sätestatud nõuded hankelepingu esemele rikuvad tema õigusi ja/või kahjustavad tema huve, tuleks huvitatud isikul esitada vastavasisuline vaidlustus VAKO-le RHS § 189 lg-s 2 sätestatud tähtaegadel. Vaidluse korral peab hankija suutma põhjendada, et tehniline kirjeldus on koostatud lähtudes hankija objektiivsetest ja tegelikest vajadustest ning tehnilise kirjelduse tingimused ei ole põhjendamatult konkurentsi piiravad.

Vaatamata asjaolule, et järelevalvemenetluse alustamiseks puudub käesoleval juhul alus ja õigus teavitame, et edastasime hankijale RHS § 210 lg-tes 1-2 sätestatust lähtudes soovitusel järgida edaspidi riigihangete tehniliste kirjelduste koostamisel asjakohast Euroopa Kohtu praktikat. Juhtisime hankija tähelepanu Euroopa Kohtu otsustele kohtuasjades C-413/17: *Roche Lietuva* ja C-424/23: *DYKA Plastics*.

Kokkuvõtvalt öeldes on ainult erandlikel juhtudel lubatud tehnilise kirjelduse koostamisel nimetada kindlat marki, päritolu, materjal vms, seda ainult juhul kui hanke eset ei ole võimalik kasutusomaduste, funktsionaalsete nõuete või viidates teatud tehnilistele kirjeldustele või standarditele või nende kahe viitamiskiisi kombineerimise teel piisavalt täpselt ja arusaadavalt kirjeldada. Üksnes sellisel juhul on lubatud viidata kindlale margile või päritolule või eri protsessile, mis iseloomustab konkreetse ettevõtja tooteid või teenuseid, või kaubamärgile või patendile, kui see on põhjendatud lepingu esemega ning kui sellisele viitele on riigihanke alusdokumentides lisatud märge „või samaväärne“. Hankija peab tehnilises kirjelduses hoiduma ka nõudmast teatava materjali kasutamist, kas vältides hankedokumentides niisuguse materjali mainimist või viidates ühele või mitmele materjalile, lisades sinna märke „või samaväärne“.

Lähtudes eeltoodust ning arvestades, et riigihanke „Raadi linnaku Kaitseväge hoonete projekteerimine ja ehitus“ on RHS § 73 lg 3 p 1 alusel lõppenud, teatame, et Rahandusministeerium ei alusta RHS § 205 lg 1 p 1 ja § 206 lg 1 p 4 alusel järelevalvemenetlust nimetatud riigihanke õiguspärasuse kontrollimiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht

Estella Põllu 5885 1336
Estella.Pollu@fin.ee